

СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ВЧИНЕННЯ ПОВТОРНИХ ЗЛОЧИНІВ

Суровцева Ірина Юріївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри соціології та соціальної роботи, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро.

ORCID: 0000-0002-7909-0103

Козаков Костянтин Миколайович, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро

У статті здійснено комплексний аналіз ролі соціально-виховної роботи у процесі ресоціалізації засуджених та запобігання підвищення рівня повторної злочинності в Україні. Авторами наголошується, що попри значні законодавчі зміни та реалізацію державних програм у сфері пробації, показники повторних кримінальних правопорушень залишаються високими, що свідчить про необхідність удосконалення існуючих механізмів впливу на правопорушників. У дослідженні висвітлено значення фахової підготовки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби, який здатний забезпечити ефективну реалізацію програм та заходів ресоціалізації у середовищі, де домінує кримінальна субкультура. Проаналізована кількість злочинів, які вчинялися особами, які раніше вчиняли злочини за період з 2001 по 2024 рр., а також визначені зовнішні чинники, які вплинули на зменшення кількості злочинів, вчинених особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення за останні десятиліття. Надається інформація щодо змісту, форм і методів соціально-виховної роботи, зокрема щодо індивідуальних та групових підходів. Надано роз'яснення, що ефективність такої діяльності залежить від рівня розвитку професійних компетентностей, психологічної підготовленості та мотиваційної складової персоналу установ виконання покарань. Наголошено на необхідності міждисциплінарної взаємодії фахівців різних сфер суспільного життя для створення комплексного впливу на досягнення позитивних внутрішніх змін у поведінці та цінностях засудженого. Розкрито, що саме системність і професіоналізм у здійсненні соціально-виховних заходів забезпечують поступовий перехід

від зовнішньо мотивованої до внутрішньо усвідомленої поведінки, сприяючи формуванню комплексу суспільно прийнятних цінностей та соціальної відповідальності. У підсумку визначено, що модернізація соціально-виховної діяльності у межах реформування кримінально-виконавчої системи України є необхідною умовою гуманізації виконання покарань, підвищення ефективності ресоціалізації та зміцнення суспільної безпеки. Результати аналізу можуть бути використані для вдосконалення професійної підготовки працівників пенітенціарної системи, розробки програм ресоціалізації різних категорій засуджених та формування сучасної політики протидії рецидивній злочинності.

Ключові слова: кримінально-виконавча система, установи виконання покарань, соціально-виховна робота, професійна підготовка персоналу, повторні злочини, ресоціалізація

Surovtseva I., Kozakov K. Social and Educational Work in Penal Institutions as an Instrument of Resocialization of Prisoners and Prevention of Recidivism

The article provides a comprehensive analysis of the role of social and educational work in the process of resocialization of convicts and prevention of an increase in the level of recidivism in Ukraine. The authors emphasize that despite significant legislative changes and the implementation of state programs in the field of probation, the rates of repeated criminal offenses remain high, which indicates the need to improve existing mechanisms of influence on offenders. The study highlights the importance of professional training of the staff of the State Penitentiary Service, which can ensure the effective implementation of programs and measures of resocialization in an environment dominated by a criminal subculture. The number of crimes committed by people who previously committed crimes for the period from 2001 to 2024 is analyzed, and external factors that have influenced the decrease in the number of crimes committed by persons who previously committed criminal offenses over the past decades are also identified. Information is provided on the content, forms and methods of socio-educational work, in particular individual and group approaches. An explanation is provided that the effectiveness of such activities depends on the level of development of professional competencies, psychological preparedness and motivational component of the staff of penal institutions. The need for interdisciplinary interaction of specialists from different spheres of social life is emphasized to create a comprehensive impact on achieving positive internal changes in the behavior and values of the convict. It is revealed that it is the systematicity and professionalism in the

implementation of socio-educational measures that ensure a gradual transition from externally motivated to internally conscious behavior, contributing to the formation of a complex of socially acceptable values and social responsibility. As a result, it is determined that the modernization of socio-educational activities within the framework of reforming the penal system of Ukraine is a necessary condition for the humanization of the execution of sentences, increasing the effectiveness of resocialization and strengthening public security. The results of the analysis can be used to improve the professional training of penitentiary system employees, develop resocialization programs for various categories of convicts, and form a modern policy to combat recidivism.

Key words: *penal system, penal institutions, social and educational work, professional training of personnel, repeated crimes, resocialization*

Постановка проблеми. Попри тривалий час змін у чинному законодавстві та впровадженні численних програм, спрямованих на підтримку процесу ресоціалізації осіб, які відбувають покарання у місцях несвободи або перебувають на обліку у центрах пробації, рівень повторної злочинності в Україні залишається сталим, з тенденцією до зменшення кількості зафіксованих випадків. Це свідчить про недостатню ефективність існуючих підходів до виправлення та адаптації правопорушників. Особливої актуальності набуває аналіз стану соціально-виховної роботи, яка має ключове значення у формуванні позитивних моделей поведінки засуджених і забезпеченні їхньої поступової інтеграції у соціальне середовище. Водночас брак комплексного, науково обґрунтованого підходу до організації такої роботи, а також недооцінка її превентивного потенціалу спричиняють ризики рецидиву, ускладнюють процес повернення особи до повноцінного життя в суспільстві та негативно впливають на загальний рівень безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження й наукові публікації українських фахівців О. Бандурки, О. Безпалько, О. Караман, В. Пузирного, В. Суліцького, О. Таволжанського присвячені аналізу теоретичних та практичних аспектів удосконалення змісту і

організації професійної діяльності фахівців пенітенціарної системи. Значна увага приділяється розробці інноваційних методів професійної діяльності із різними категоріями засуджених. О. Балдинюк, М. Кутєпов, В. Ортинський, Н. Перепічка, О. Шпортюк наголошували на необхідності постійного вдосконалення професійних підходів та застосуванні сучасних технологій для досягнення ресоціалізації усіх категорій засуджених.

Метою дослідження є узагальнення змісту, методів і форм соціально-виховної роботи посадових (відповідальних) осіб з метою ресоціалізації та профілактики рецидивної злочинності засуджених в установах виконання покарань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для визначення ролі соціально-виховної роботи в запобіганні та профілактиці ризиків вчинення повторних злочинів серед колишніх ув'язнених/засуджених необхідно розглянути статистичні дані щодо кількості зареєстрованих повторних кримінальних правопорушень серед осіб, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення, а також їх частки в загальній кількості зареєстрованих правопорушень, за даними Офісу Генерального прокурора України за період з 2001 по 2024 рік включно (рис. 1).

У таблиці 1 наведені кількісні показники, які використовувалися при аналізі, і відображені на діаграмі з рисунку 1 [1, с. 47; 2; 8, с. 85].

З наведених даних можна виділити 3 значні періоди зменшення кількості осіб, які вчиняли правопорушення повторно: у 2012, 2015 та 2020 рр.

У 2012 р. відбувалася важлива подія у правоохоронній, судовій та кримінально-виконавчій системах – прийняття нового Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, який набув чинності 20 листопада 2012 р. і суттєво обмежив можливості свавілля суб'єктів владних повноважень, безпідставне застосування, зловживання таким видом запобіжного заходу, як тримання під вартою (застосовується лише у разі

неможливості застосування інших заходів). Натомість реальними і застосовуваними на практиці стали альтернативні запобіжні заходи та альтернативні методи позбавлення/обмеження волі: домашній арешт, особисте зобов'язання, електронні засоби контролю (ЕЗК) для встановлення місця перебування особи, застава, штраф, громадські або виправні роботи, позбавлення права обіймати певні посади або займатися деякими видами діяльності тощо [5, с. 120]. Вказані зміни, як наслідок, дозволили зменшити кількість осіб, які раніше перебували у слідчих ізоляторах, установах виконання покарань, були засуджені умовно, вийшли з-під варти або не потрапили туди взагалі. Саме у цей час відбувалися організаційні зміни і у системі тодішньої Державної пенітенціарної служби України (назва відомства до 2017 р.): змінився фокус на удосконалення і поширення соціально-виховної роботи серед засуджених/ув'язнених, підвищилась роль та значення пробації

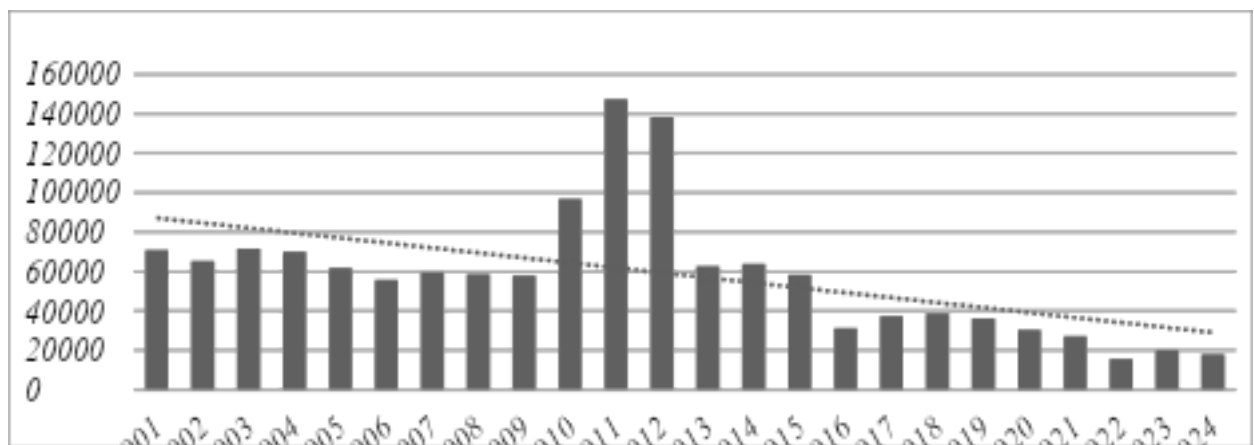

Рис. 1 Динаміка кількості злочинів, вчинених особами, які раніше вчиняли злочини за 2001-2024 рр.

Таблиця 1

Показники повторної злочинності в Україні: динаміка за 2001–2024 рр.

Період (звітний рік)	Кількість осіб, які вчинили кримінальні правопорушення	Кількість злочинів, вчинених особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення	Питома вага, %
2001	503676	70833	14,06
2002	450661	65230	14,47

2003	556351	71577	12,87
2004	520105	70027	13,46
2005	485725	61803	12,72
2006	420900	55660	13,22
2007	401293	59716	14,88
2008	384424	58685	15,27
2009	434678	57784	13,29
2010	500902	96830	19,33
2011	515833	147585	28,61
2012	443665	138310	31,17
2013	563560	62625	11,11
2014	529139	63746	12,05
2015	565182	58242	10,30
2016	592604	50510	8,52
2017	523911	66501	12,69
2018	487133	66484	13,65
2019	444130	57423	12,93
2020	360622	30339	8,41
2021	321443	27064	8,42
2022	362636	15607	4,31
2023	475595	20120	4,23
2024	492479	17973	3,65

(хоча сам нормативно-правовий акт у вигляді Закону України «Про пробацію» буде ухвалений у 2015 р.).

Набрав законної сили Закон України «Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання», який називають «Законом Савченко» в 2015 р. Він передбачав порядок зарахування часу тримання під вартою до винесення судового вироку до строку відбування покарання у разі засудження до позбавлення волі. Прийняття цього нормативно-правового акту дозволило тисячам ув'язнених/засуджених звільнитися раніше попередньо призначеного терміну від відбування покарання у місцях несвободи. У 2017 р. Закон було скасовано.

У 2019 р. внаслідок спалаху коронавірусної хвороби (COVID-19) в Україні були запроваджені карантинні обмеження, які включали, зокрема, обмеження кількості осіб у громадських місцях і закритих приміщеннях,

низку вимог щодо дотримання режиму самоізоляції та зменшення соціальних контактів для нерозповсюдження хвороби. Внаслідок цього відбулося деяке скорочення кількості вуличних злочинів, що традиційно становлять суттєву частку в структурі кримінальних правопорушень.

Водночас спостерігалось зростання злочинів, пов'язаних із домашнім насильством та використанням інформаційних технологій, засобів телефонного зв'язку та мережі Інтернет. Такі зміни у криміногенній ситуації могли частково вплинути на зниження рівня повторної злочинності, оскільки умови пандемії обмежували можливості для реалізації традиційних форм кримінальної поведінки. Такі тенденції спостерігалися не тільки в Україні, а й у інших країнах світу [9, с. 223].

Таким чином, зазначені фактори слід розглядати як зовнішні та малопрогнозовані, які не піддаються прямому регулюванню, управлінському контролю та наслідки неможливо заздалегідь передбачити, але при цьому їх вплив на рівень злочинності може бути як стримувальним, так і стимулюючим, залежно від характеру змін у соціально-економічних та політичних умовах середовища.

Важливим чинником, що впливає на повторне скоєння злочинів, є подальше перебування особи у криміногенному середовищі або повернення до нього після відбуття покарання чи умовно-дострокового звільнення. Відновлення попередніх зв'язків, перебування в оточенні з високим кримінальним ризиком, спілкування з особами, що мали проблеми із законом, або з особами, у яких залишилися зв'язки у кримінальному світі, вплив кримінальної субкультури, встановлення нових небезпечних контактів – усе це сприяє формуванню злочинних звичок, традицій, груп, субкультур.

Діяльність установ, які забезпечують виконання кримінальних покарань, повинна бути зосереджена передусім на досягненні цілей виправлення та ресоціалізації осіб, які відбувають покарання. Саме це

може мати суттєвий вплив на зниження рівня злочинності серед колишніх ув'язнених та подолання у них антисоціальних переконань і шкідливих звичок. Досягнення таких цілей вимагає від персоналу установ високої професійної підготовки, послідовності у діях, витримки та поваги до людської гідності [11, с. 123].

Відповідно до частин 1, 2, 3 статті 6 Кримінально-виконавчого кодексу України основними засобами виправлення і ресоціалізації засуджених є встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим), пробація, суспільно корисна праця, соціально-виховна робота, здобуття загальної середньої та/або професійної освіти, професійних кваліфікацій, громадський вплив. Необхідною умовою ресоціалізації засуджених, тобто свідомого відновлення в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення до самостійного загальноприйнятого соціально та нормативного (правового) життя в суспільстві, є виправлення засудженого – процес позитивних змін, які відбуваються в особистості та створюють готовність до самокерованої правослухняної поведінки [3].

Соціально-виховна робота в установах виконання покарань є складовою частиною професійної соціальної роботи, яка провадиться в умовах обмеження або позбавлення волі. Вона має на меті не лише корекцію поведінки засуджених, а й формування позитивних змін у соціальних орієнтирах, корекцію моральних цінностей, поведінки, збереження здоров'я та людської гідності, формування почуття відповідальності, розвиток навичок конструктивного проактивного життя в суспільстві після відбування покарання [4, с. 248; 10, с. 87].

У цьому контексті соціально-виховна робота виступає як практичне втілення методів і принципів соціальної роботи в специфічному середовищі, де свобода особи є юридично обмеженою. Її реалізують фахівці різного профілю: соціальні працівники, психологи, юрисконсультанти,

освітяни, інспектори та вихователі, які спільно працюють над досягненням стратегічної мети: ресоціалізації та реінтеграції засуджених у повноцінне соціальне середовище. Таке міждисциплінарне співробітництво є важливим для досягнення результату зменшення ризиків повернення особи до злочинного способу життя та створення належних умов для її адаптації до суспільно прийнятного та законослухняного життя, участі у корисній діяльності після звільнення. Відтак, соціально-виховна робота відіграє центральну роль у попередженні рецидиву злочинів та сприяє покращенню безпекового стану в суспільстві.

До основних методів соціально-виховної роботи з особами, які відбувають покарання, належать як індивідуальні, так і групові форми впливу: консультування, бесіда, роз'яснення, розповідь, лекція та інструктаж. У процесі індивідуальної роботи з засудженими можуть застосовуватися й інші психологічні способи впливу на особистість, такі як переконання, навіювання, передачі інформації, емоційного впливу, метод прикладу (позитивного наслідування), встановлення довіри у відносинах, які не переходять межу професійних відносин між фахівцем та ув'язненим; метод колективного впливу, який передбачає виховання почуття відповідальності за свої дії перед іншими [6, с. 45]. Ці методи дозволяють реалізувати основну мету виховного процесу – здійснення цілеспрямованого зовнішнього впливу на засуджених.

Під час вибору конкретного методу або форми соціально-виховної взаємодії необхідно враховувати особливості окремих груп засуджених, особливо з огляду на їхню вразливість. До особливо вразливих категорій осіб, які відбувають покарання і потребують особливої уваги як під час підготовки до звільнення, так і після виходу на волю, Державна кримінально-виконавча служба України відносить неповнолітніх, жінок, вагітних жінок, породіль із дітьми, літніх людей, а також осіб, хворих на соціально небезпечні хвороби (ВІЛ/СНІД, туберкульоз з вираженою

медикаментозною стійкістю, вірусні гепатити), психічні розлади, різні форми залежностей (лудоманія, алкоголізм, наркоманія та інші), а також ув'язнені/засуджені, які відторгнуті загальною суспільністю. Ці групи мають специфічні потреби у процесі постпенітенціарної адаптації [7, с. 146].

Визначальним фактором ефективності соціально-виховної роботи із засудженими є професійна компетентність спеціалістів, що її здійснюють. Саме належний рівень майстерності сприяє стимулюванню внутрішніх ресурсів особистості, формуванню мотивації до реалізації визначених завдань та забезпечує реальну готовність до змін і саморозвитку. Достатній рівень психологічного впливу фахівців, а також ефективність реалізації системи заходів заохочення та стягнення відіграють важливу роль у формуванні поведінкових змін засуджених. Така поведінка часто обумовлена виключно зовнішньою мотивацією, тобто прагненням уникнути покарання або, навпаки, отримати винагороду. За умови належної організації соціально-виховного процесу ці дії поступово набувають усвідомленого характеру, особа починає керуватися уже внутрішніми переконаннями та розумінням наслідків власних вчинків (інтеріоризація), а не страхом перед санкціями.

У певних випадках початковий етап соціально-виховного впливу дійсно потребує застосування примусових або дисциплінарних заходів, які виступають поштовхом до формування необхідних соціально прийнятних моделей поведінки. Згодом такі дії можуть перетворюватися на стійкі навички або навіть здійснюватися спонтанно, без зовнішнього тиску. Ефективність цього процесу безпосередньо залежить від індивідуально-психологічних характеристик засудженого, його соціального досвіду, а також від професійної компетентності та злагодженої роботи команди фахівців [7, с. 150].

Визначальним пріоритетом трансформації соціально-виховної діяльності у контексті поступового відходу від каральної моделі

пенітенціарної системи є забезпечення високого рівня професійної підготовки персоналу, який працює з особами, які відбувають покарання.

Важливим завданням підготовки кадрів кримінально-виконавчої служби є формування специфічних професійних та особистісних компетенцій, що забезпечують мотиваційну готовність до роботи з ув'язненими в умовах постійного впливу кримінальної субкультури, а саме: стресостійкість, ефективні навички подолання труднощів (копінг-стратегії), здатність швидко приймати рішення у критичних ситуаціях, орієнтація на досягнення стратегічної мети діяльності, адаптація до специфіки професійної діяльності [12, с. 330]. Системність, висока якість професійної підготовки фахівців, що здійснюють соціально-виховну роботу, зокрема отримання знань у галузях психології, соціальної педагогіки та соціальної роботи, формують надійну основу для результативності виховного процесу в установах виконання покарань. Відповідний рівень професійної компетентності у посадових осіб сприяє досягненню стабільних позитивних результатів, забезпечує ефективну ресоціалізацію осіб після звільнення та, у довгостроковій перспективі, може стати одним із ключових чинників зменшення показників рецидивної злочинності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Соціально-виховна робота в установах виконання покарань та центрах пробації (підпорядкуванням Державної кримінально-виконавчої служби України) сприяє якісній індивідуальній трансформації поведінки осіб, які вчинили кримінальні правопорушення та були засуджені/ув'язнені для відбування покарання. Вона має конкретний, кількісно вимірюваний показник – зменшення кількості повторних кримінальних правопорушень. Реалізація соціально-виховної роботи не лише формує у засуджених стабільні соціально прийнятні моделі поведінки, але й забезпечує передумови для відновлення їхнього правового статусу, моральної

самосвідомості та ціннісних орієнтацій у процесі ресоціалізації. В умовах сучасного реформування кримінально-виконавчої системи України, що орієнтується на впровадження європейських стандартів і практик, пріоритетним стає перехід до більш гуманних та адаптованих форм виконання покарань. У цьому контексті модернізація та застосування на практиці сучасних методів соціально-виховної роботи виступає важливим інструментом, який в подальшому вплине на покращення системи запобігання повторним злочинам та є складовою частиною механізму забезпечення громадської безпеки і соціальної стабільності.

ЛІТЕРАТУРА

1. В'юник М. В., Карчевський М. В., Арланова О. Д. Кримінально-правове регулювання в Україні: реалії та перспективи (аналітичні матеріали) / упоряд. Ю. В. Баулін. Харків: Право, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/18398>
2. Єдині звіти про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, за період 2016-2024 рр. *Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора*. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kriminalni-pravoporushehennya-2> (дата звернення: 21.10.2025).
3. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11 липня 2003 року № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення: 19.10.2025).
4. Кутєпов М. Ю. Проблемні питання діяльності установ виконання покарань та їх вплив на виправлення і ресоціалізацію засуджених до позбавлення волі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 247-250. DOI: http://www.lsej.org.ua/5_2019/60.pdf

5. Новожилов В. С. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження: до питання про сутність та практичне значення. Вісник Національної академії правових наук України. 2019. Том 26, № 4. С. 105-129. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2019_26_4_7
6. Олексюк Н. Соціальна реабілітація як напрям соціальної роботи з засудженими в установах виконання покарань України. *Social Work and Education*. 2019. Vol. 6, No. 1., pp. 40-50. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.19.1.4>
7. Оніка Л. П. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі жінками та неповнолітніми. *Актуальні проблеми держави і права*. 2016. Вип. 77. С. 145-152. URL: <http://hdl.handle.net/11300/9019>
8. Сендік І. Рівень злочинності в Україні під час воєнного стану: порівняння з мирним часом. *Взаємодія органів сектору безпеки, оборони та громадськості у сфері протидії кримінальним правопорушенням: збірник матеріалів II Всеукраїнського круглого столу (м. Кропивницький, 27 березня 2025 р.)*. Кропивницький: ДонДУВС, 2025. С. 85-88. URL: https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2025/06/zbirnyk_materialiv_ii_vse_ukrayinskogo_kruglogo_stolu_ord_ta_ib.pdf
9. Станіна О. Д. Вплив пандемії COVID-19 на зміну структури злочинності в Україні та світі. *Економічна та інформаційна безпека: актуальні питання та інновації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 4 листопада 2021 р.)*. Дніпро: ДДУВС, 2021. С.222-224. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/8571>
10. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі : монографія / за ред. проф. В. В. Голіни і доц. Л. П. Оніки. Харків : Право, 2015. 192 с.

11. Телефанко Б. М. Пенітенціарний і постпенітенціарний рецидив. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Том XXIV. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. С. 120-125. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2901/1/Рецидив.pdf>

12. Anishchenko, V., Sharapova, Y., Leonenko, O., Sorokopud, V., & Kyriienko, A. Building Professional Competence of Prison Staff: Psychological, Pedagogical, and Legal Aspects. *International Journal of Statistics in Medical Research*. 2024. Vol. 13, pp. 330-339. DOI: <https://doi.org/10.6000/1929-6029.2024.13.29>

REFERENCES

1. Viunyk, M., Karchevskiy M. & Arlanova O. (2020). *Kryminalno-pravove rehuliuвання v Ukraini: realii ta perspektyvy (analychni materialy)* [Criminal law regulation in Ukraine: realities and prospects (analytical materials)]. *Kharkiv: Pravo*. 121 p. Retrieved from: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/18398> [in Ukrainian].

2. Yedyni zvity pro osib, yaki vchynyly kryminalni pravoporushennia, za period 2016-2024 rr. [Unified reports on persons who committed criminal offenses for the period 2016-2024] *Ofitsiyni veb-portal Ofisu Heneralnoho prokurora* [Official web portal of the Prosecutor General's Office]. Retrieved from: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kryminalni-pravoporushennya-2> [in Ukrainian].

3. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 11 lypnia 2003 roku № 1129-IV [Criminal Executive Code of Ukraine: Law of Ukraine dated July 11, 2003, No. 1129-IV]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> [in Ukrainian].

4. Kutieпов, M. (2019). Problemni pytannia diialnosti ustanov vykonannia pokaran ta yikh vplyv na vypravlennia i resotsializatsiiu

zasudzhenykh do pozbavlennia voli [Problematic Issues of Penal Institutions' Activities and Their Impact on the Rehabilitation and Resocialization of Prisoners]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Law Scientific Electronic Journal*, 5, 247-250. DOI: http://www.lsej.org.ua/5_2019/60.pdf [in Ukrainian].

5. Novozhylov, V. (2019). Zastosuvannia nalezhnoi pravovoi protsedury yak zavdannia kryminalnoho provadzhennia: do pytannia pro sutnist ta praktychne znachennia [The Application of Proper Legal Procedure as a Task of Criminal Proceedings: On the Issue of Its Essence and Practical Significance]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 26 (4), 105-129. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2019_26_4_7 [in Ukrainian].

6. Oleksiuk N. (2019). Sotsialna reabilitatsiia yak napriam sotsialnoi roboty z zasudzhenymy v ustanovakh vykonannia pokaran Ukrainy [Social Rehabilitation as an Aspect of Social Work with Convicts in the Penal Institutions of Ukraine]. *Social Work and Education*, 6 (1), 40-50. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.19.1.4> [in Ukrainian].

7. Onika, L. (2016). Sotsialno-vykhovna robota iz zasudzhenymy do pozbavlennia voli zhinkamy ta nepovnolitnymy [Social and Educational Work with Female and Juvenile Prisoners]. *Aktualni problemy derzhavy i prava – Current Issues of State and Law*, 77, 145-152. Retrieved from: <http://hdl.handle.net/11300/9019> [in Ukrainian].

8. Sendik, I. (2025). Riven zlochynnosti v Ukraini pid chas voiennoho stanu: porivniannia z myrnym chasom [Crime Rate in Ukraine During Martial Law: Comparison with Peacetime]. *Vzaiemodiia orhaniv sektoru bezpeky, oborony ta hromadskosti u sferi protydii kryminalnym pravoporushenniam: zbirnyk materialiv II Vseukrainskoho kruhloho stolu (m. Kropyvnytskyi, 27 bereznia 2025 r.)*. Kropyvnytskyi: DonDUVS, 85-88. Retrieved from:

https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2025/06/zbirnyk_materialiv_ii_vseukrayinskogo_kruglogo_stolu_ord_ta_ib.pdf [in Ukrainian].

9. Stanina, O. (2021). Vplyv pandemii COVID-19 na zminu struktury zlochynnosti v Ukraini ta sviti [The Impact of the COVID-19 Pandemic on Changes in the Structure of Crime in Ukraine and Worldwide]. *Ekonomichna ta informatsiina bezpeka: aktualni pytannia ta innovatsii: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Dnipro, 4 lystopada 2021 r.)*. Dnipro: DSUVS, 222-224. Retrieved from: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/8571> [in Ukrainian].

10. Tavolzhanskyi, O. (2015). Sotsialno-vykhovna robota iz zasudzhenykh do pozbavlennia voli [Social and Educational Work with Convicts Sentenced to Imprisonment] In V. V. Holina and L. P. Onika (Ed.). *Kharkiv: Pravo* [in Ukrainian].

11. Telefanko, B. (2019). Penitentsiarnyi i postpenitentsiarnyi retsydyv [Penitentiary and Post-Penitentiary Recidivism]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia» – Scientific Works of the National University «Odesa Law Academy»*. Odesa: Publishing House «Helvetyka», Vol. XXIV, 120-125. Retrieved from: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2901/1/Рецидив.pdf> [in Ukrainian].

12. Anishchenko, V., Sharapova, Y., Leonenko, O., Sorokopud, V., & Kyriienko, A. (2024). Building Professional Competence of Prison Staff: Psychological, Pedagogical, and Legal Aspects. *International Journal of Statistics in Medical Research*, 13, 330-339. DOI: <https://doi.org/10.6000/1929-6029.2024.13.29>

Стаття надійшла до редакції / Received 27.10.2025

Прийнята до друку / Accepted 07.11.2025